

MIKSZÁTHAL ÉS NAPI POLITIKÁVAL INDÍTOTTUNK

Időutazás a Délmagyararral

A DÉLMAGYARORSZÁG FELETT NEM JÁRT EL AZ IDŐ

Fotó: Frank Yvette

Napra pontosan kilencvennyolc évvel ezelőtt jelent meg a Délmagyarország első száma Szegeden. Beleolvastunk, hogy lássuk: milyen volt az élet napilapunk indulásakor.

KISS GÁBOR GERGŐ

Kilencvennyolc évvel ezelőtt, 1910. május 22-én jelent meg először a Délmagyarország. A szerkesztőség Szegeden, a Korona - ma Hajnóczy - utcában volt, és a törvényes fizetőszekert is koronának hívták akkoriban. A napilap első száma vasárnap látott napvilágot: előfizetési díja egy évre 24 korona volt. Összehasonlításképpen: egy akkor megjelent hirdetés szerint a legfinomabb keverék kávé kilóját 4 korona 40 fillérért árulta Kotányi János kávé- és tea-nagykereskedő a Kárász utca 5. szám alatt. Ma az éves előfizetési díj 20 ezer 760 forint, egy kiló jó minőségű pörkölt kávé pedig körülbelül 2500 forintba kerül. Könnyű kiszámolni: a lap éves díja akkor öt és fél kiló, ma több mint 8 kiló kávé árának felel meg.

A bemutatkozó számot olvasóink 64 oldalán át tanulmányozhatták, de a normál oldalszám ezt követően 12-24-re csökkent, manapság is 16-24 oldal között mozog. Akkoriban a vasárnapi volt a legvastagabb lapszám, hétfőn viszont nem jelent meg az újság. A legszembe-tűnőbb különbség: 1910-ben nem voltak fotók a fekete-fehér lapban, viszont a bemutatkozó számban több mint húsz oldalon keresztül csak hirdetést találtak. A pénztételek már akkor is virágoztak, a Szeged-Alföldi Takarékpénztár

Részvénytársaság hirdetése például a következőképp szól: „Ajánlja nagyon előnyös törlesztéses, vagy 10 éves kamatozó kölcsöneit földbirtokra félévi utólagos kamatfizetés mellett, teljes kifizetéssel, minden stornódíj nélkül. Azonkívül engedélyez törlesztéses kölcsönöket már meglévő házakra és építkezésekre. Takarékbetétek után tisztán 4 és fél százalékos kamatot fizet.”

És hogy miről szólott első számunk Alkotás előtt című vezércikke Náray Lajos belső titkos tanácsos tollából a címlapon? „A közeljövő egyik legaggasztóbb jelensége az ellenzéki pártok egyike részéről bejelentett szélső obstrukció. Azt

neves író úgy fogalmazott: „Szeged presztízslátnya van arra, hogy kulturális, kereskedelmi és ipari szempontból is nagyváros legyen. A Délmagyarországnak, amely ezeknek a törekvéseknek buzgó harcosa lesz - sok szerencsét.”

Tegnap címlapon a Pick Szeged férfi kézilabdacsapatának bravúros döntőbeli újabb sikeréről, és a szegedi borfesztivál megnyitására számoltunk be. És ha már a sportról van szó: a 98 évvel ezelőtti újságban alig találtunk ilyen témájú cikkeket. Mindössze a szegedi lövésverseny részletes programját olvashattuk el a sport szerelemesei első számunkban. Pick-féle szalámit azonban

Munkarend egykor és ma

→ És hogy dolgoztak a lap munkatársai 1910-ben? „A munka itt három órákor kezdődik, de tetőpontját csak éjjel tizenegy órákor éri el, amikor az ernyős villanylámpák alatt gyors iramban szántja a toll a fehér papírost, amikor a méttör minden öt percen kéziratért zaklat, amikor folyton csilingel a pesti telefon, amikor rohamosan következnek a lapzárás ideje, és a kutyanyelvek megelevenedve rohannak le a szedőszekrényekhez, hogy innen hú másolatuk a rotációsba kerüljön, onnan pedig a hajnali órákban ki egész Dél-Magyarországba.” Ezzel szemben ma egy átlagos napon reggel fél 9-kor kezdődik a rovatértekelet, és éjjel 11-kor már nincs újságíró a szerkesztőségben.

hisszük, hogy parlamentális államban nem igen akad még párja egy olyan pártnak, amely közvetlenül a választások előtt hirdetni próbálta volna, hogy ő a választások eredményét csak az esetben fogadja el törvényesnek, ha ez eredmény reá nézve kedvező”. Szerepelt egy riport Mikszáth Kálmán budapesti otthonában tett látogatásról, amelyben a

már akkor hirdetett Horváth Henrik csemegekereskedő: remek, elsőrendű ételként ajánlotta az olvasók figyelmébe.

Amíg most szerdán a makói hármass gyilkosság gyanúsítottjának előzetes letartóztatása - 98 évvel ezelőtt a Milliomos büntőtárs című folytatásos bűnügyi regény első része borzongatta a Délmagyarország olvasóit.

SZÁVAY ISTVÁN

Kilencvennyolc

Pusztán véletlen, hogy Szeged napja és a Délmagyarország születésnapja két, egymást követő rubrikát foglal el a naptárban. Május 21. Szeged ünnepe, ma, május 22-én pedig kilencvennyolc esztendeje annak, hogy megjelent a DM első száma.

E naptárbeli szomszédságnak azért számomra akadt egy tanulsága: a véletlenek olykor túlmutatnak magukon. Azt ugyan már rossz számmisszítka lenne föltételezni, hogy a Délmagyarország e közös ünnepnek köszönheti történelmi korszakokon és rendszereken átívelő túlélését, az azonban biztosra vehető, hogy az utóbbi közel egy évszázadban Szeged és a lap története szorosan összefonódott. És amíg újságok tucatjai szüntek meg e városban, a DM makacsul talpon maradt, két betiltás és két - átmeneti - névváltoztatás ellenére.

Az okokat keresve talán egy biztosnak tűnő pontot talál az ember. A Délmagyarország honunkban ritka újságírói-szerkesztői érzékkel és tehetséggel talált rá arra a keskeny ösvényre, amelyen egyensúlyozva nem vicinális és nem is vidéken szerkesztett országos lap született. Ahogyan az alapító atyák fogalmaztak: helyi, de nem provinciális újságot akarnak csinálni. És sikerült olyan városi lapot álmodniuk, mely példa nélkül való ebben az országban.

A DM öröknek tűnő fiatalosságát kutatva néhány éve végiglapoztam első 95 évfolyamát. És egy olyan újság képével gazdagodtam, amely mindig képes volt korszerűen újat nyújtani. Mindig azzal foglalkozott, ami az embereket is foglalkoztatta. Úgy, hogy szegedi, helyi, de világra-országra nyitott, nagy folyamatokat értő-értelmező és progresszív maradt. Tán éppen ezért elhette túl a háború - mármint a második - utáni, az egész ország sajtóját Prokusztesz-ágyba rendező, lapgyilkos éveket is. Hogy aztán a hetvenes-nyolcvanas évekre már azt mondhattuk a szerkesztőségben: ha valaki beköltözik egy lakásba, bekötteti a villanyt, a gázt, és előfizeti a Délmagyart.

Aztán újra változott a világ, újra lapok szüntek meg - elveszítve olvasóik nagy részét -, mert képtelenek voltak alkalmazkodni. Nem így a DM, amely csak az utóbbi tíz évben kétszer is megújult küllemében, és folyamatosan változott tartalmában. Ráadásul föltehetően jó irányban, amit igazolni látszik, hogy a magyarországi, hagyományos napilapok közt egyedülként az utóbbi nyolc-kilenc évben nem csökkent a példányszáma.

Kilencvennyolc évesen kirobbanó formában van a Délmagyarország, és ehhez mérten fejlődik tovább. Egyre népszerűbb internetes kiadásunk most éppen harmadik nagy fejlesztési periódusát éli, össze pedig már az új nyomdagép ontja majd eddig sosem látott minőségben magát a lapot is.

Ez is azt jelzi számomra, együtt egy mindig megújulásra kész és képes szerkesztőséggel, hogy a hamarosan centenáriumát ünneplő DM sorsa elrendeltetett. Még nagyon sokáig életképes, százévesen is fiatal lapja lesz Szegednek és a megyének.

S. O. S.! – Telefonon érkezik a lelki elsősegély

A lelki elsősegély telefonszolgálatok névtelen segítők szerint is a beszélgetés adhat kulcsot a belső lelki problémák megoldásához. A Szegeden 1981 óta létező telefonos lelki elsősegély-szolgálat vezetője, Fábíánné Páger Anna szeretné, ha ismét 24 órán át fogadhatnák a krízisbe jutott, lelki elsősegélyre szoruló emberek hívásait.

ÚJSÁZSI ILONA

„Hogy beszéljünk egymással!” Ez a mottója a Magyarországon az 1970-es évek óta működő, lelki elsősegélyt nyújtó telefonszolgálatoknak. Az elmúlt 27 év alatt körülbelül 250 ügyelő fogadta a krízisbe jutott szegediek és környékbeliek telefonhívásait.

- Mérheterlen, milyen sokat segítettek a névtelenséget kérő telefonszolgálatosok az ismeretlenség homályában maradó embertársaiknak! - hangsúlyozza Fábíánné Páger Anna, aki szinte a kezdetektől részt vesz az önkéntes munkában: először hivatásos beszélgetőként, majd szervezőként, s - fél éve - szolgálatvezetőként. Az ered-

dően az öngyilkosság megelőzésére indított szolgálatot sokféle lelki problémával keresik a telefonálók: a családi körben vagy munkahelyen nem megtárgyalható problémáktól kezdve az egyéni belső érzések föltárásán át az önpusztító gondolatokig.

A krízishelyzetek kezelésében a beszélgetést profi módon alkalmazó segítők valójában képzett laikusok. Önismereti tréningeken vesznek részt, de a telefonos kapcsolattartás módszereit is jól ismerik. Mindnyájan készek odafordulni a bajba jutottak felé, akik számára a telefonkagylóba, névtelenül elmondott lelki és egyéb problémájuk megoldásához az első lépés lehet az ugyancsak névtelenségben maradó S. O. S.-esekkel folytatott beszélgetés, az együtt gondolkodás. A Csongrád megyéből érkező hívásokat jelenleg 30, különböző korú és foglalkozású önkéntes fogadja.

- Ha az S. O. S.-szolgálat csak egyetlen öngyilkossági kísérletet megelőz, már „megérte” fönntartani - hangsúlyozza Fábíánné Páger Anna. Ugyanakkor az országban harmadikként

A HÍVÁS AZ ÉLETRŐL SZÓL. EGY ÉV - TÖBB EZER HÍVÁS

Fotó: Segesvári Csaba

életre hívott szolgálat, a szegedi sem bővelkedik anyagiakban. Kevés a szponzor és az „egyszázalékos támogatás”, ezért az induláskor 24 óras

szolgálat mára 12 órára apadt. Ám a 13 órától élő telefonvonal másik végén ülő segítő addig beszélget az S. O. S.-számot tárcsázóval, ameddig mind-

→ **UTOLSÓ SZALMASZÁL.** Az S. O. S. Lelki elsősegély-szolgálat ingyen hívható, 06-80-820-111-es száma a válságba jutott emberek számára szinte az utolsó szalmaszál. A hívás az életéről szól: amíg beszél valaki, van esélye arra, hogy megtalálja saját kríziséből a kiutat. Az S. O. S. szakemberei szerint hanggal, beszédstílussal is lehet érinteni, segíteni.

ketten kölcsönösen szükségesnek érzik. Am egyszerre csak egy hívást fogadhatnak. Fábíánné Páger Anna, illetve Szabó Zoltán szervező szeretné, ha több hívás is befuthatna a számra, amely a nap minden órájában elérhető lehetne.

Egy év - több ezer hívás. Ez a szegedi S. O. S. Telefonos Lelki elsősegély-szolgálat mérlege. Az anonim segítők csapata a régió 150 civilszervezetével és 60 önkormányzatával is szorosabban fűzte kapcsolatát - „...hogy beszéljünk egymással”.